

Monitor Sociaal Domein 2025

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Zicht op cijfers	4
2.1	WMO Huishoudelijke ondersteuning	4
2.2	WMO Begeleiding en dagbesteding	4
2.3	Jeugdwet	5
2.4	Participatiewet.....	7
3	Totaaloverzicht	8
3.1	Demografische gegevens	8
3.2	Financiële gegevens	10
4	Wmo	11
4.1	Wmo Totaal.....	11
4.2	Hulp bij huishouden.....	11
4.3	Hulpmiddelen.....	11
4.4	Begeleiding en dagbesteding	12
5	Jeugdhulp.....	13
5.1	Jeugdzorg Totaal.....	13
6	Participatiewet.....	14
6.1	6.1 Participatiewet Totaal	14
6.2	Aantal cliënten.....	14
6.3	Uitstroom	15
6.4	BUIG.....	16
7	Programma Sociaal Domein.....	17
7.1	Gezinshulpverlening.....	17
7.2	Verklarende analyse.....	18
7.3	Toekomstscenario Kind & Gezinsbescherming	19
7.4	Jongeren perspectief fonds.....	20
7.5	Sociaal Hus	21
7.6	Project Dichtbij betekenisvol ontmoeten (subsidie ZonMw)	22
7.7	Actualisering lokale aanpak voor mensen met onbegrepen gedrag.....	23
7.8	SPUK GALA en IZA.....	24
7.9	Valpreventie (SPUK GALA).....	25
7.10	Kansrijke Start.....	26
7.11	Samen indiceren.....	27
7.12	Bestaanszekerheid.....	28

1 Inleiding

Voor u ligt de Monitor Sociaal Domein 2025 (de monitor). Deze monitor beoogt een compleet beeld te geven van de initiatieven, werkzaamheden en resultaten binnen het Sociaal Domein over de periode 1 januari 2025 tot en met 31 december 2025. Hierbij wordt opgemerkt dat we met het Sociaal Domein in dit geval doelen op de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet en de Participatiewet.

Deze Monitor bevat een overzicht van de financiële cijfers inclusief een prognose en een beschrijving van de lopende projecten en pilots binnen het Sociaal Domein.

Binnen het Sociaal Domein zien we verschillende sociaal-demografische autonome ontwikkelingen. Er is sprake van dubbele vergrijzing, het aantal inwoners met een ondersteuningsvraag neemt toe evenals de complexiteit van de ondersteuningsvragen en er is sprake van krapte op de arbeidsmarkt. Dit alles maakt dat de (financiële) druk op het Sociaal Domein toeneemt. Deze autonome ontwikkelingen vragen, samen met de invoering van de Hervormingsagenda Jeugd, om een bijsturing op meerdere beleidsterreinen binnen het Sociale Domein. Dit alles om de ondersteuning toekomstbestendig en betaalbaar te maken en houden.

Dit betekent dat we ondersteuning anders vorm moeten geven. Vanuit de Visie Sociaal Domein en het programma Sociaal Domein 2023-2026 werken we aan de transformatie van het Sociaal Domein. Hoe wij dit in 2025 vorm hebben gegeven en wat de effecten hiervan zijn leest u terug in deze monitor.

Per 1 januari 2025 zijn de nieuwe inkoopcontracten in de regio Twente ingegaan. Hierbij is bij de maatwerkvoorzieningen van Jeugd gewerkt met een nieuwe productstructuur en nieuwe productcodes. Hierdoor zijn de cijfers van 2025 over aantallen niet vergelijkbaar met voorgaande jaren. Het hoofdstuk over de Jeugdcijfers is in deze monitor anders vormgegeven. Voor de maatwerkvoorzieningen Wmo zijn de productcodes gelijk gebleven.

We hopen dat deze monitor bijdraagt aan een helder beeld van de huidige financiële situatie en de strategische richting voor de toekomst.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn cijfers opgenomen die meer inzicht geven in de ondersteuning die we bieden aan onze inwoners. In hoofdstuk 3 wordt in een aantal grafieken een vergelijking gegeven tussen Borne en enkele andere Twentse gemeenten wat betreft de samenstelling van de bevolking en de mate waarin gebruik wordt gemaakt van ondersteuning. Vervolgens wordt een totaalbeeld gegeven van de financiële resultaten. De verdieping van de financiële resultaten vindt vervolgens plaats in hoofdstukken 4 tot en met 6 naar de onderdelen WMO, Jeugdhulp en Participatiewet. In hoofdstuk 7 worden de projecten en pilots beschreven waar in 2025 binnen het Sociaal Domein aan gewerkt is.

2 Zicht op cijfers

2.1 WMO Huishoudelijke ondersteuning

Onderstaande tabel toont de cijfers over huishoudelijke ondersteuning.

HULP BIJ HUISHOUDEN				
HULP BIJ HUISHOUDEN	2022	2023	2024	2025
Totaalbedrag	€ 2.833.839	€ 2.889.064	€ 3.245.100	€ 3.545.928
Aantal aanbieders	11	11	5	5
Aantal unieke cliënten	1.000	1.014	1.063	1.086
Gemiddeld bedrag per unieke client	€ 2.834	€ 2.834	€ 3.053	€ 3.265

We zien een minimale groei in het aantal inwoners met een maatwerkvoorziening. Ondanks de dubbele vergrijzing, de toename aan ondersteuningsvragen doordat inwoners langer thuis wonen en de wachtlijsten bij de GGZ en WLZ. De kostenstijging is te verklaren vanuit de prijsindexaties.

2.2 WMO Begeleiding en dagbesteding

In onderstaande tabellen worden de ontwikkelingen weergegeven van de individuele begeleiding en dagbesteding die per 2015 vanuit de WMO worden geregeld.

WMO 2015 INDIVIDUEEL				
WMO 2015 INDIVIDUEEL	2022	2023	2024	2025
Totaalbedrag	€ 1.344.704	€ 1.595.872	€ 1.986.004	€ 2.086.246
Aantal aanbieders	54	63	65	58
Aantal unieke cliënten	286	303	339	345
Gemiddeld bedrag per unieke client	€ 4.702	€ 5.267	€ 5.858	€ 6.047

De prijsindex van €90.000 verklaart de stijging in de kosten. Zonder de prijsstijgingen zijn de gemiddelde kosten per inwoner gedaald ten opzichte van 2024.

WMO 2015 GROEP				
WMO 2015 GROEP	2022	2023	2024	2025
Totaalbedrag	€ 528.814	€ 523.463	€ 513.188	€ 566.362
Aantal aanbieders	29	34	27	28
Aantal unieke cliënten	133	113	102	115
Gemiddeld bedrag per unieke client	€ 3.976	€ 4.632	€ 5.031	€ 4.925

Het aantal inwoners met WMO dagbesteding is minimaal gestegen. Daarnaast zijn de gemiddelde kosten per inwoner, ondanks de prijsindexaties gedaald.

WMO 2015 TOTAAL (INDIVIDUEEL + GROEP)				
	2022	2023	2024	2025
Totaalbedrag	€ 1.873.518	€ 2.119.335	€ 2.499.192	€ 2.652.608
Aantal aanbieders	54	63	66	72
Aantal unieke cliënten	286	314	346	412
Gemiddeld bedrag per unieke client	€ 6.551	€ 6.749	€ 7.223	€ 6.438

We zien een stijging in het aantal inwoners met meer dan 1 maatwerkvoorziening. Dit betekent een complexere ondersteuningsbehoefte. Ondanks de prijsindexaties en de complexiteit van de ondersteuningsvragen zien we een daling in de gemiddelde kosten per inwoner.

2.3 Jeugdwet

In dit onderdeel wordt ingezoomd op ondersteuning aan individuele cliënten. De gemeente declareert deze kosten rechtstreeks aan de zorgaanbieder op beschikkingsbasis. Het gaat hier om ca. € 8,1 miljoen in 2025. In de jeugdwet totaal gaat in Borne ca. € 11,2 miljoen om. Hierop wordt niet ingezoomd. Het gaat hierbij voornamelijk om apparaatskosten en zorgverlening welke niet op individueel niveau wordt gedeclareerd, zoals bijvoorbeeld jeugdhulpteams op school.

JEUGD TOTAAL				
JEUGD TOTAAL	2022	2023	2024	2025
Totaalbedrag	€ 6.389.317	€ 6.608.584	€ 7.464.556	€ 8.098.726
Aantal aanbieders	105	94	118	129
Aantal unieke cliënten	632	596	687	696
Gemiddeld bedrag per unieke cliënt	€ 10.110	€ 11.088	€ 10.865	€ 11.636

De totale kosten stijgen met ca. 8%. Meer dan helft hiervan (€ 350.000) wordt veroorzaakt door prijsindexatie. Daarnaast zit er een kleine toename in het aantal jeugdigen en liggen de kosten per jeugdige exclusief indexaties ongeveer 2,5% hoger dan in 2024. Deze ondersteuning is onder te verdelen in de volgende categorieën:

JEUGD SPECIEK												
Categorie	BEDRAGEN				UNIEKE CLIËNTEN				GEMIDDELD BEDRAG PER UNIEKE CLIËNT			
	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
Landelijk ingekocht	€ 259.233	€ 195.668	€ 78.139	€ 189.283	5	8	7	10	€ 51.847	€ 24.459	€ 11.163	€ 18.928
Dyslexie	€ 159.332	€ 183.962	€ 233.847	€ 326.023	65	70	83	99	€ 2.451	€ 2.628	€ 2.817	€ 3.293
Groepsbegeleiding	€ 662.090	€ 496.422	€ 585.699	€ 673.465	79	68	51	47	€ 8.381	€ 7.300	€ 11.484	€ 14.329
Individuele begeleiding	€ 1.591.389	€ 1.840.590	€ 2.334.290	€ 1.345.339	263	349	310	296	€ 6.051	€ 5.274	€ 7.530	€ 4.545
Behandeling	€ 1.596.161	€ 1.390.047	€ 1.795.107	€ 3.023.474	334	328	318	472	€ 4.779	€ 4.238	€ 5.645	€ 6.406
Consultatie&Diagnostiek	€ 144.212	€ 286.083	€ 353.136	€ 32.202	58	89	102	16	€ 2.486	€ 3.214	€ 3.462	€ 2.013
Wonen en verblijf	€ 1.005.833	€ 970.071	€ 956.895	€ 1.892.800	53	53	53	55	€ 18.978	€ 18.303	€ 18.055	€ 34.415
Maatregelhulp	€ 896.822	€ 1.110.892	€ 1.033.964	€ 525.261	65	67	59	60	€ 13.797	€ 16.580	€ 17.525	€ 8.754
Beschikbaarheidsvoorziening	€ 74.245	€ 134.849	€ 93.479	€ 90.879	9	17	14	12	€ 8.249	€ 7.932	€ 6.677	€ 7.573
	€ 6.389.317	€ 6.608.584	€ 7.464.556	€ 8.098.726	632	721	687	696	€ 12.814	€ 9.166	€ 10.865	€ 11.636

De cijfers van 2025 wijken, ten opzichte van voorgaande jaren, sterk af. Per 1 januari is de nieuwe regionale inkoop van kracht. Hierbij is gewerkt met een nieuwe productenstructuur en nieuwe productcodes. De cijfers van 2025 zijn hierdoor niet vergelijkbaar met voorgaande jaren.

Individuele begeleiding en behandeling

De ambulante jeugdhulp laat een stijging zien in het aantal jeugdigen. De kosten per jeugdige nemen af, ondanks de prijsindexatie. Dit wijst op een efficiëntere inzet van ambulante ondersteuning. We zien een toename in de specialistische ambulante ondersteuning, passend bij de beweging om zwaardere vormen van zorg, zoals verblijf te voorkomen. Een deel van de inzet op consultatie en diagnostiek wordt in de nieuwe productcodes weggezet bij behandeling.

Wonen en Verblijf

Bij Wonen en Verblijf valt op dat de gemiddelde kosten per jeugdige zijn gestegen. Dit komt doordat de kosten van de beschikbaarheidsvoorzieningen (de zogenoemde "lege" bedden) hier deels bij op zijn geteld vanuit regionale afspraken.

Maatregelenhulp en Landelijk ingekocht

De maatregelenhulp betreffen de maatregelen die op zijn gelegd door de rechtbank. Ook hier zien wij een verschuiving van de maatregelenhulp naar de landelijk ingekochte producten.

Dyslexie en Consultatie en diagnostiek

Consultatie en diagnostiek is geen op zichzelf staand product in de nieuwe inkoop. Dit is terug te zien bij de ambulante behandeling en de dyslexietrajecten.

De nieuwe productcodes laten een zichtbaar afwijkend resultaat zien bij voorgaande jaren. Bij de projecten die zijn ingezet is gebruik gemaakt van een vergelijking met maatwerkvoorzieningen die ingezet zouden worden als in die situatie een maatwerkvoorziening in gezet zou worden.

2.4 Participatiewet

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van het aantal bijstandsuitkeringen zichtbaar. Dit overzicht maakt inzichtelijk dat in 2025 gemiddeld 280 inwoners een bijstandsuitkering hebben ontvangen, hetgeen in lijn is met de prognose van 278 inwoners. Ten aanzien van het verloop van het totaal aantal bijstandsuitkeringen is in 2025 een verschil te zien ten opzichte van 2024. In 2025 steeg het aantal bijstandsuitkeringen namelijk van het eerste kwartaal naar het laatste kwartaal met 6 uitkeringsgerechtigden. Wat hierbij opvalt dat deze vooral in de jongste en oudste leeftijdscategorieën zitten.

	Aantal uitkeringen per kwartaal (ultimo)															
	2022				2023				2024				2025			
	1e kwart	2e kwart	3e kwart	4e kwart	1e kwart	2e kwart	3e kwart	4e kwart	1e kwart	2e kwart	3e kwart	4e kwart	1e kwart	2e kwart	3e kwart	4e kwart
<27	31	27	31	29	31	36	35	42	40	37	35	41	39	43	47	49
>=27 <45	75	73	76	78	83	87	84	86	80	85	81	87	89	87	83	78
>=45 <65	126	118	115	118	120	117	126	126	128	129	128	120	120	121	122	119
>=65	16	19	16	16	19	17	15	16	17	15	12	15	14	14	17	23
loaw	19	18	17	15	15	15	12	11	12	9	8	8	9	8	9	8
loaz	3	4	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	4	4	3
Totaal	270	259	257	258	270	274	274	283	279	277	266	273	274	277	282	280

In onderstaande tabel valt op dat de kosten ten opzichte van 2024 verder zijn afgenomen. De bewindvoeringskosten zijn in aantal verstrekkingen gedaald terwijl de kosten verder oplopen.

	Bijzondere bijstand							
	Bedragen				Verstrekkingen			
	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
Eenmalig levensonderhoud	€ 12.094	€ 32.652	€ 32.952	€ 22.565	15	47	41	29
Leenbijstand	€ 8.318	€ 7.960	€ 1.485	€ 320	8	6	3	1
Kosten inrichting/huisraad	€ 19.804	€ 49.447	€ 84.269	€ 71.918	9	25	41	28
Bijzondere bijstand in inrichting	€ 4.251	€ 4.976	€ 2.225	€ 10.984	17	19	8	35
Individuele inkomensvoetingsbijstand	€ 61.397	€ 69.869	€ 74.663	€ 79.341	162	164	159	168
Rechtsbijstand	€ 6.499	€ 5.991	€ 4.504	€ 4.094	32	36	21	20
Midsche kosten	€ 6.494	€ 10.212	€ 8.503	€ 6.983	42	58	68	37
Wassen/koelen/koken	€ 864	€ 3.634	€ 46.564	€ 38.606	2	7	84	70
Bewindvoeringskosten	€ 203.812	€ 199.922	€ 196.802	€ 205.851	1698	1625	1538	1456
energiesubsidie	€ 1.199.200	€ 1.012.700	€ 54.600	€ -	1930	779	42	0
Overige kosten	€ 28.602	€ 31.738	€ 26.194	€ 36.878	241	247	244	308
Totaal	€ 1.551.335	€ 1.429.101	€ 532.761	€ 477.540	4156	3013	2249	2152

We zien een afname in het aantal inwoners met een leenbijstand. Daarnaast zien we een toename bij wassen/koelen en koken. Dit komt door de tijdelijke witgoedregeling waar inwoners in aanmerking kunnen komen voor energiezuinige apparaten 'om niet'.

In onderstaande tabel valt op dat de kosten en het aantal verstrekkingen van voorzieningen uit het minimabeleid ten opzichte van 2024 een stijging laat zien.

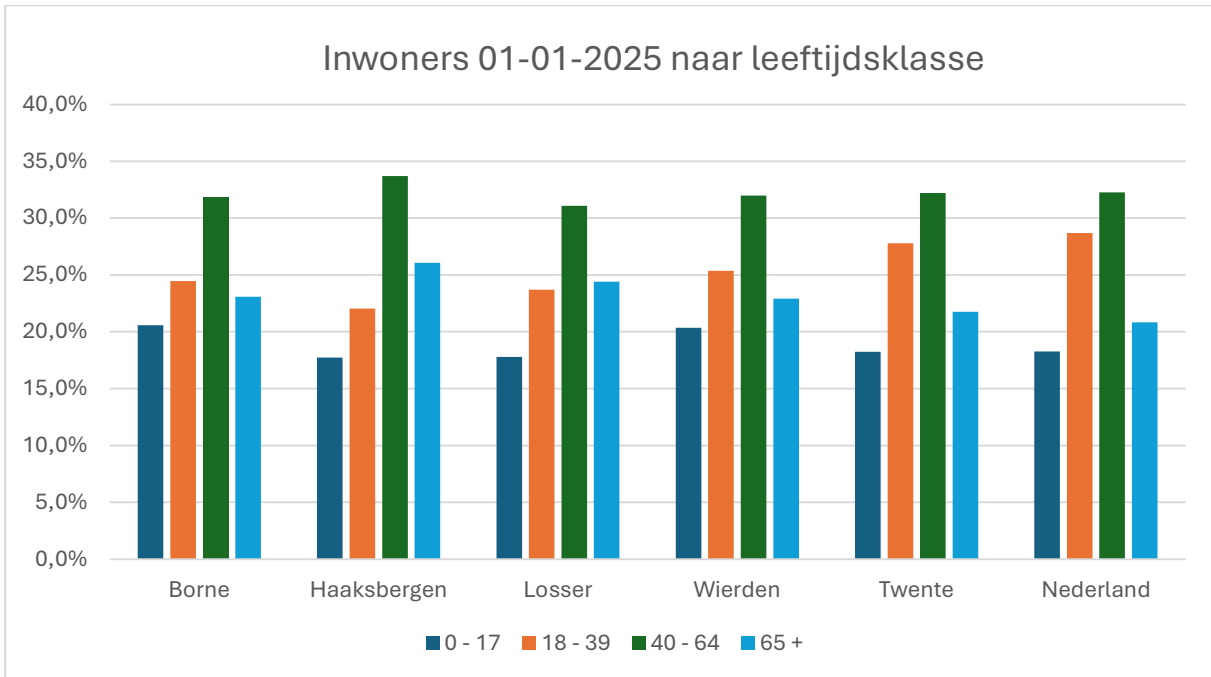
	Minimabeleid							
	Bedragen				Verstrekkingen			
	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
Activiteiten sport	€ 20.032	€ 16.910	€ 14.920	€ 16.357	127	105	87	97
Activiteit cultuur	€ 964	€ 2.012	€ 1.271	€ 2.405	15	16	17	23
Kindpakket Sportcontributie	€ 57				1			
Kindpakket Studiekosten 4 t/m 11 jaar	€ 13.950	€ 13.350	€ 11.550	€ 16.050	78	73	61	80
Kindpakket Studiekosten 12 t/m 17 jaar	€ 20.800	€ 17.400	€ 14.800	€ 17.000	85	68	63	73
Kindpakket Fiets 8 t/m 10 jaar	€ 1.600	€ 1.100	€ 1.400	€ 1.900	16	11	14	19
Kindpakket Fiets 11 t/m 17 jaar	€ 7.755	€ 4.125	€ 3.630	€ 3.795	47	25	22	23
Kindpakket Vakantieactiviteit	€ 805	€ 663	€ 697	€ 492	17	11	15	13
Kindpakket Computer	€ 12.260	€ 19.003	€ 6.130	€ 16.432	20	31	10	28
Kindpakket Kledingvoucher	€ 17.160	€ 13.900	€ 14.750	€ 14.900	156	139	118	149
Kindpakket ID-kaart		€ 38	€ 41	€ 212		1	1	5
Kindpakket Zwemlessen	€ 15.274	€ 16.246	€ 26.758	€ 34.785	18	18	20	26
Totaal	€ 110.657	€ 104.747	€ 95.947	€ 124.328	580	498	428	536

Het aantal verstrekkingen is met ruim 100 gestegen doordat meer inwoners gebruik maken van de verschillende regelingen. De extra kosten die hiermee gemoeid waren was 30k.

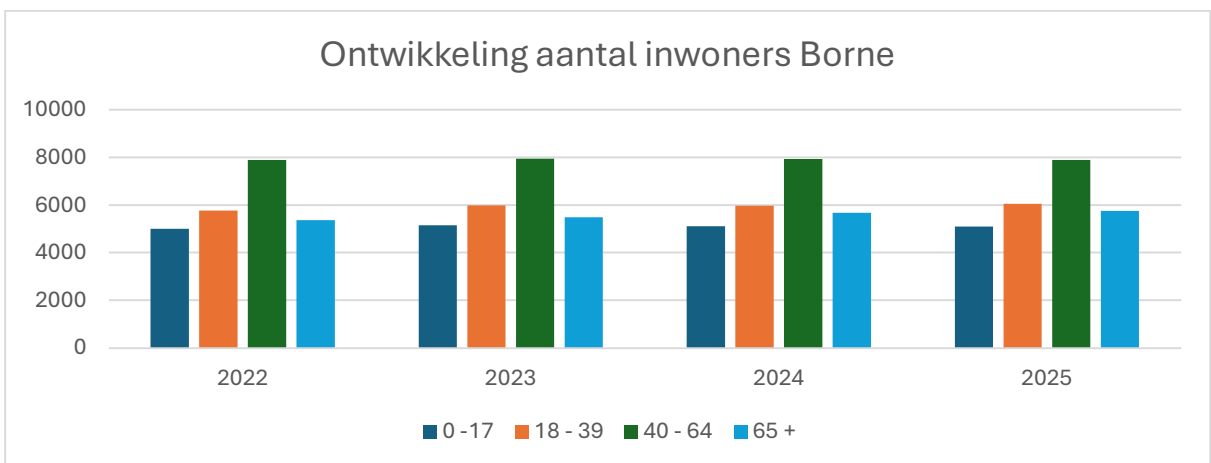
3 Totaaloverzicht

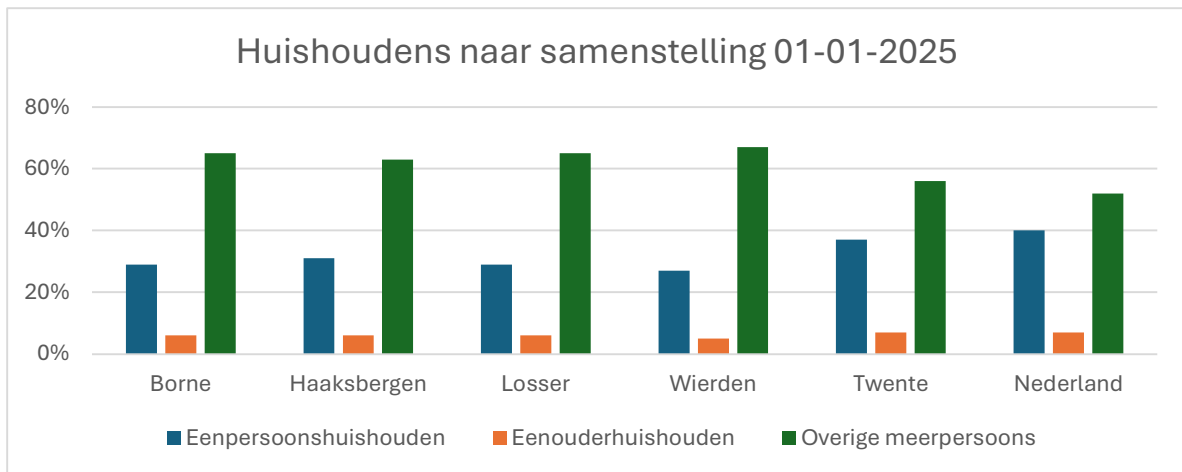
3.1 Demografische gegevens

Om een kader te stellen worden hierna de gegevens inzake inwoners en huishoudens van de gemeente Borne afgezet tegen enkele vergelijkbare Twentse gemeenten, Twente als geheel en Nederland.

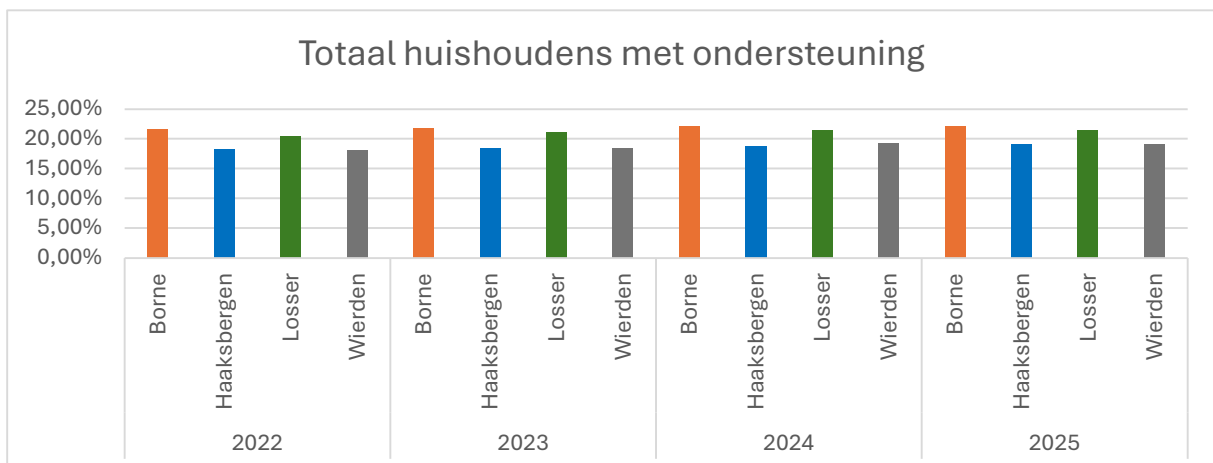

Ten opzichte van de regio en Nederland valt op dat er in Borne meer 0-17 jarigen en meer 65+'ers zijn. De leeftijdscategorie 18-39 ligt procentueel lager is dan in Twente en Nederland. Een van de oorzaken hiervan is dat de jeugd uitstroomt naar andere steden in verband met studie en werk.

Qua samenstelling van huishoudens blijkt uit voorgaande grafiek niet direct een bijzondere afwijking ten opzichte van andere Twentse gemeenten. Ten opzichte van Twente en Nederland is opvallend dat bij de 4 vergelijkingsgemeenten het aandeel 1-persoons, maar ook één-ouder huishoudens lager ligt. Kleinere huishoudens kunnen een risico inhouden dat er in verhouding een groter beroep op zorg/participatie wordt gedaan omdat het directe netwerk (partner etc.) kleiner of afwezig is.

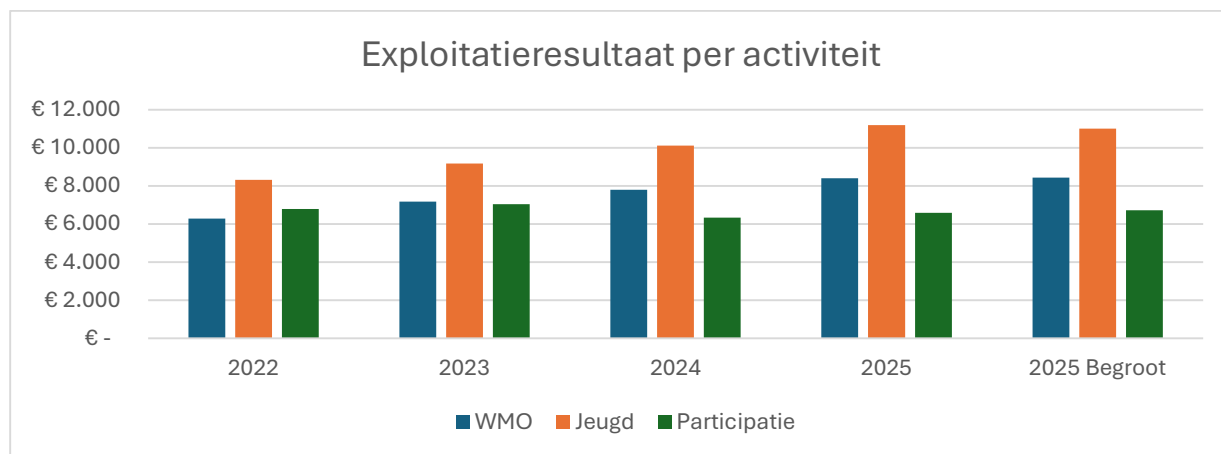

In bovenstaande grafiek worden het totaal aantal huishoudens met ondersteuning afgezet tegen een aantal vergelijkbare omliggende gemeenten. Hierbij valt op dat dit percentage in Borne hoog is.

3.2 Financiële gegevens

De onderwerpen die in deze monitor worden besproken gaat op begrotingsbasis en tevens op realisatie in 2025 ongeveer € 26 miljoen om. Dit is ca. 25% van de totale begrotingsomvang van gemeente Borne. De scope van deze monitor is niet 100% gelijk aan de thema-indeling van de programmabegroting en jaarstukken, maar is iets beperkter. Dit wordt veroorzaakt door binnen de thema's in het programma inclusieve samenleving ook zaken inzitten die niet of nauwelijks te maken hebben met de monitor.

Het verloop van de realisatie onderverdeeld in Wmo, Jeugd en Participatie is in onderstaande grafiek te zien:

TOTALE FINANCIEN WMO, JW, PARTICIPATIE						
Bedragen * € .1000	2022R	2023R	2024R	2025R	2025 Begr	Begr - Real
WMO	6.274	7.167	7.787	8.304	8.336	24
Jeugd	8.317	9.177	10.113	11.193	11.004	-189
Participatie	6.784	7.040	6.332	6.472	6.648	176
Totaal	21.375	23.384	24.232	25.923	25.988	65

Het exploitatieresultaat betreft het saldo van baten en lasten. Voor Wmo en Jeugdwet is hoofdzakelijk sprake van lasten. (bij Wmo bestaat de batenkant uit de eigen bijdrage). Bij participatie staan tegenover de lasten van bijstandsuitkeringenbaten vanuit de BUIG. In het vervolg van deze monitor wordt nader ingegaan op elk onderdeel.

4 Wmo

4.1 Wmo Totaal

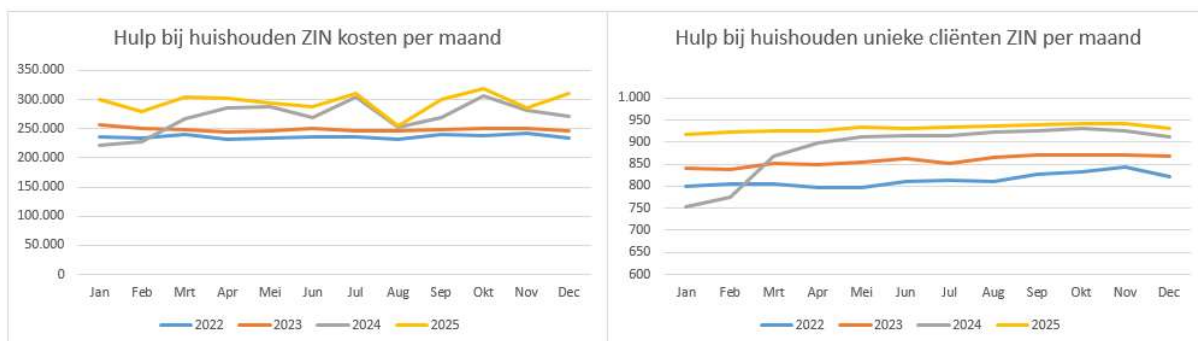
In deze monitor hanteren we voor de Wmo de volgende indeling:

WMO TOTAAL						
Bedragen * € 1.000	2022R	2023R	2024R	2025R	2025B	Begr.- Real
Hulp bij huishouden	2.973	3.133	3.442	3.651	3.676	25
Hulpmiddelen	994	1.280	1.178	1.499	1.460	-39
Begeleiding en dagbesteding	2.307	2.734	3.099	3.154	3.200	46
Totaal	6.274	7.147	7.719	8.304	8.336	32

4.2 Hulp bij huishouden

De voorzieningen worden op individueel niveau toegewezen (maatwerk).

HULP BIJ HUISHOUDEN						
Bedragen * € 1.000	2022R	2023R	2024R	2025R	2025 Begr	Begr. -Real
Zorg in natura/verstrekkingen	2.883	3.007	3.341	3.546	3.543	-3
PGB	0	0	0	0	0	0
Apparaat en overig	306	355	350	373	343	-30
Eigen bijdragen	-216	-229	-249	-268	-211	57
Totaal	2.973	3.133	3.442	3.651	3.676	25

De kosten in 2025 bedroegen € 3.651.000 een stijging t.o.v. 2024. Deze stijging zit grotendeels in de prijsindexatie van 2025. (4,53%).

4.3 Hulpmiddelen

Bij hulpmiddelen gaat het om verstrekkingen zoals rolstoelen en scootmobielen, maar ook vervoersvoorzieningen en woningaanpassingen. Met name de woningaanpassingen laten zich moeilijk begroten; soms moeten grote verbouwingen plaatsvinden tegen hoge kosten.

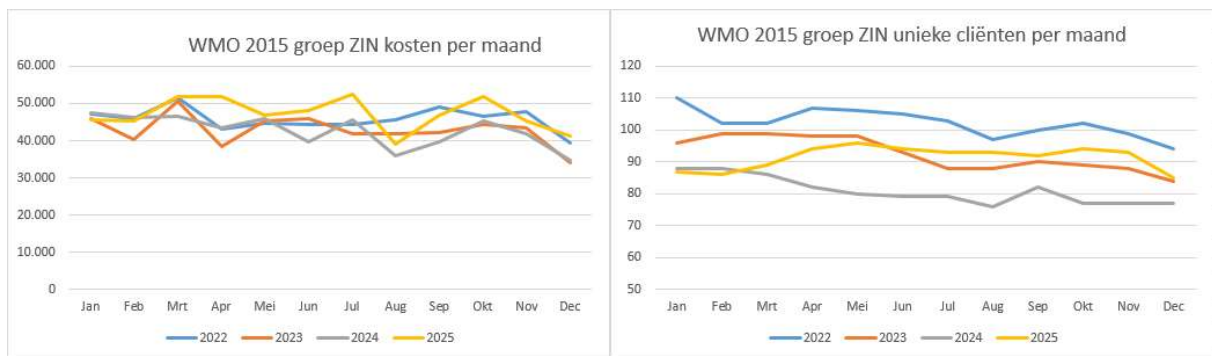
Hulpmiddelen						
Bedragen * € 1.000	2022R	2023R	2024R	2025R	2025 Begr	Begr - Real
Zorg in natura/verstrekkingen	909	1122	1318	1364	1307	-57
Apparaat en overig	86	158	92	135	153	18
Totaal	995	1.280	1.410	1.499	1.460	-39

4.4 Begeleiding en dagbesteding

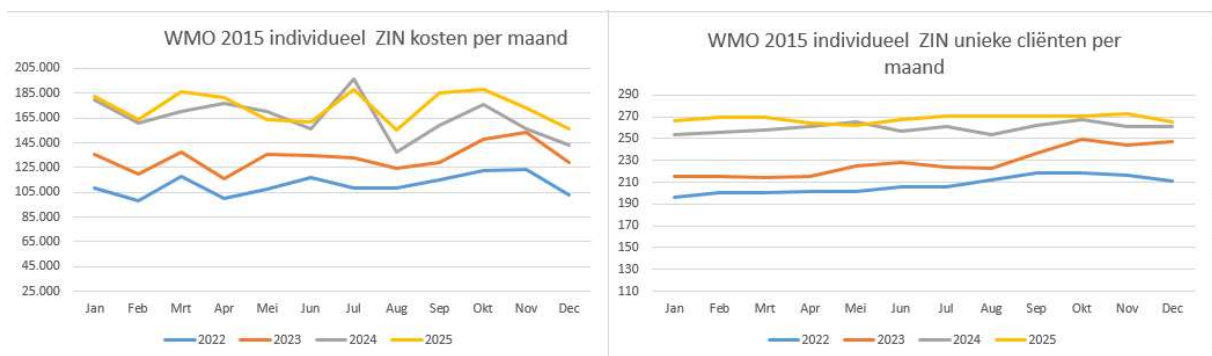
Bij begeleiding gaat het om individuele ondersteuning: dagbesteding is in groepsverband. Begeleiding is gericht op bijvoorbeeld medicijnen innemen, oefenen van vaardigheden, hulp bij ritme en regelmaat in het leven te krijgen. De voorzieningen worden op individueel niveau toegewezen (maatwerk). Dagbesteding biedt activiteiten gericht op o.a. activering, een zinvolle invulling van de dag en het voorkomen van vereenzaming.

BEGELEIDING EN DAGBESTEDING						
Bedragen * € 1.000	2022R	2023R	2024R	2025R	2025 Begr	Begr - Real
Zorg in natura/verstrekkingen	2.044	2.110	2.619	2.653	2.753	100
PGB	50	79	55	0	0	0
Taakstelling	0	0	0	0	0	0
Apparaat en overig	209	0	338	501	447	-54
Corona	5	0	0	0	0	0
Totaal	2.308	2.189	3.012	3.154	3.200	46

De kosten van zorg in natura zijn in 2025 gestegen met € 37.000 ten opzichte van 2024.

De kosten voor 2025 voor individuele begeleiding zijn €2.086.000,- Dit is een stijging van €100.000,- t.o.v. 2024. Het wordt veroorzaakt door een lichte stijging van het aantal cliënten en de indexatie van de prijzen.

De totale kosten voor dagbesteding in 2025 is € 566.000,- Dit is een lichte stijging ten opzichte van 2024. Er is een lichte stijging van aantal cliënten, de overige stijging wordt veroorzaakt door de prijsindexatie van 4,53%.

5 Jeugdhulp

Gemeenten hebben een jeugdhulpplicht. Daarmee zijn zij verantwoordelijk voor de toegang tot jeugdhulp én voor de toekenning daarvan aan jeugdigen en hun ouders. Van opvoedondersteuning tot jeugd-GGZ en van pleegzorg tot voogdij. Ook moeten gemeenten zorgen voor een toereikend aanbod van jeugdhulp en gecertificeerde instellingen die jeugdbescherming en jeugdreclassering uitvoeren.

5.1 Jeugdzorg Totaal

JEUGDZORG						
Bedragen*€.1000	2022R	2023R	2024R	2025R	2025 Begr	Begr - Real
Zorg in natura/verstrekkingen:						
op individuele beschikkingsbasis	6.376	6.608	7.465	8.099		
op facturatiebasis	13	272	310	522		
Totaal zorg in natura/verstrekkingen	6.389	6.880	7.775	8.621	8.074	-547
PGB	76	67	48	-20	85	105
Kinderopvang	158	250	333	0	0	0
Subsidies	147	110	13	117	128	11
Apparaat en overig	1.556	1.870	1.943	2.475	2.717	242
Corona	5	0	0	0	0	0
Totaal	8.331	9.177	10.112	11.193	11.004	-189

In 2025 is er een stijging ten opzichte van 2024 van ruim € 1 miljoen. Bijna de helft van de stijging komt door prijsindexaties. Daarnaast zien we een toename in de kosten voor beschikbaarheidsvoorzieningen (de 'lege bedden'). We zien een afname in het aantal jeugdigen in (langdurig) verblijf en crisisopnames en een groei in de intensieve ambulante begeleiding.

Zoals in Hoofdstuk 3 beschreven is, zijn de cijfers ten opzichte van voorgaande jaren niet vergelijkbaar in verband met de nieuwe producten en productcodes van de regionale inkoop Jeugd.

6 Participatiewet

De uitvoering van de participatiewet wordt vanuit de Uitvoeringsorganisatie Borne, Haaksbergen, Hengelo uitgevoerd.

6.1 6.1 Participatiewet Totaal

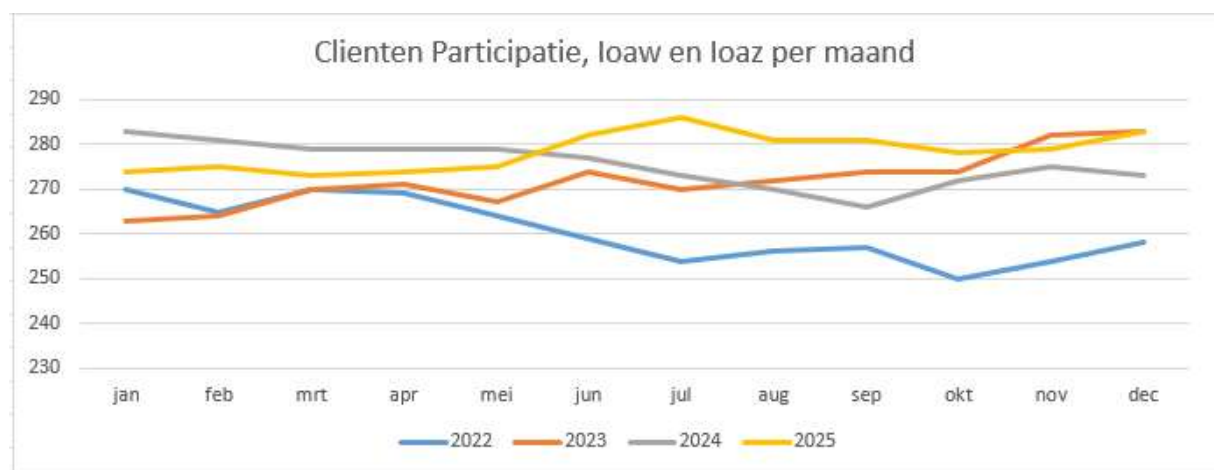
Participatie						
Bedragen * € 1.000	2022R	2023R	2024R	2025R	2025 Begr	Begr - Real
Participatiewet/loaw/loaz	167	82	-164	-94	-30	64
Bijzondere bijstand/Armoede	447	506	507	572	506	-66
Tozo/Tonk	-21	-23	1	-2	0	2
Kwijtschelding belasting	126	135	143	144	130	-14
WSW/Re-integratie	2.906	3.111	3.323	3.351	3.377	27
Zorgverzekering	185	189	216	206	275	69
Subsidies	30	27	30	56	57	1
Apparaat en overig	2.944	3.013	2.254	2.240	2.332	92
Totaal	6.784	7.040	6.310	6.472	6.648	176

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het saldo van baten/lasten in 2025 € 6.472.000 is. Ten opzichte van 2024 is dit een lichte stijging. Puntsgewijs zijn de grootste verschillen tussen realisatie 2024 en 2025 te verklaren:

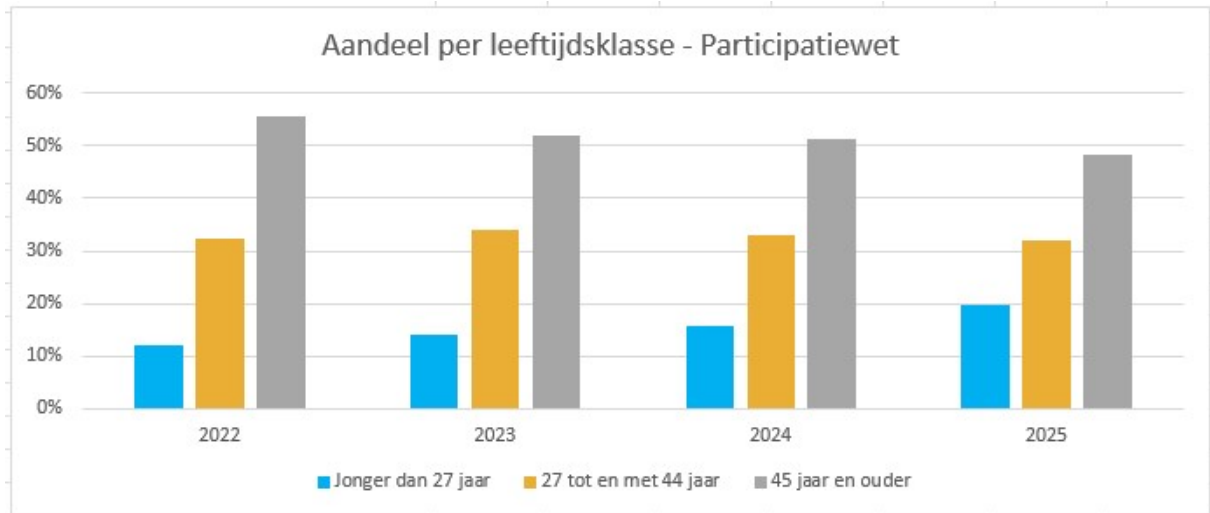
- Participatiewet/loaw/loaz: aantal uitkeringen minder dan begroot, wel hoger dan in 2024.
- Bijzondere bijstand/armoede: een iets hoger aantal uitkeringen ten opzichte van begroot, we hebben meer inwoners bereikt.
- Tozo/Tonk: Afwikkeling voorafgaande jaren.
- Kwijtschelding belasting: ligt op hetzelfde niveau als in de afgelopen jaren.
- WSW-Re-Integratie: een iets hogere bijdragen aan SWB.
- Apparaat en overig: Minder aan uitvoeringskosten uitgegeven.

6.2 Aantal cliënten

In onderstaande grafiek wordt het aantal inwoners dat gebruik maakt van participatie, loaw en loaz weergegeven. De aantallen bewegen zich in de periode 2022 t/m 2025 tussen de 250 en 290. We zien wel een lichte stijging van het aantal inwoners ten opzichte van 2024.

Het aantal cliënten ingedeeld naar leeftijdsklassen laat het volgende beeld zien:

Hieruit blijkt dat het aandeel in de leeftijdscategorie 45 en ouder het grootst is. Deels gaat het om inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. De daling van het aandeel jongeren ontstaat vooral doordat het aantal jongeren in de Participatiewet zeer beperkt is.

Op basis van de participatie-ladder, maakt de uitvoeringsorganisatie een inschatting welke mate van participatie over een jaar te verwachten valt. Voor een kwart van de huidige inwoners wordt verwacht dat deze binnen een jaar uitstromen naar betaald werk of betaald werk met ondersteuning.

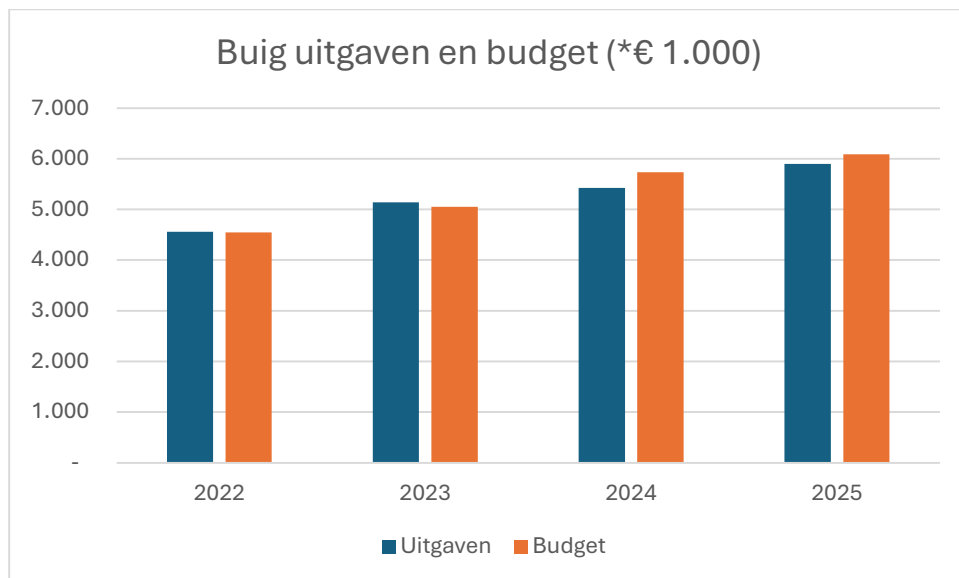
6.3 Uitstroom

In onderstaande tabel zijn de ontwikkelingen met betrekking de uitstroomredenen zichtbaar. Wat hier aan opvalt is dat er geen verhuizingen naar andere gemeenten zijn geweest en 13 verhuizingen naar het buitenland zijn geweest.

Uitstroomredenen (2021 - 2025)					
	2021	2022	2023	2024	2025
Scholingsplicht leidt tot einde uitkering	1			1	
Gaan volgen onderwijs met studiefinanciering	3	5	3	1	3
Arbeid dienstbetrekking/uitkering ziekte	32	28	21	23	21
Werk via FITIS	1	1			
Zelfstandig beroep of bedrijf	1	1	1	3	1
Uitkering werkloosheid	1				
Uitkering arbeidsongeschiktheid		1	1		2
Ander inkomen	10	14	9	5	8
Aangaan relatie waardoor inkomsten > norm	2	2		3	1
Bereiken pensioengerechtigde leeftijd	9	9	6	11	7
Geen inlichtingen verstrekt/niet voldoen inl.plich	4	3	3	3	5
Verhuizing andere gemeente	14	12	14	15	
Opname	1	3	1		
Overlijden	6	1	2	2	3
Overschrijden maximale verblijfsduur buitenland	1			1	
Zelf uitkering opgezegd	2	1	2	4	4
Alimentatie		1			
Verhuizing naar buitenland / (r)emigratie		1		1	13
Detentie		2		1	
Geen inlichtingen irl werkaanvaarding		1			
Stopzetting/beeindiging van de studiefinanciering			2	1	2
Vermogensopbrengsten				2	2
Oorzaak bij partner				1	2
Totaal	88	86	65	78	74

6.4 BUIG

Onderstaande tabel geeft inzicht in de BUIG budgetten en uitgaven. Hieruit blijkt dat er in 2025 een overschot op het buigbudget is. De oorzaak is veroorzaakt door een gunstige ontwikkeling van het bijstandsvolume over de laatste maanden en een aanzienlijk hoger bedrag aan terugvorderingen.

7 Programma Sociaal Domein

We werken vanuit de visie Sociaal Domein zoals in het programmaplan Sociaal Domein 2023-2026 is vastgelegd. Naast de uitvoering van het programma Sociaal Domein werken we aan meerdere sporen die bijdragen aan een toekomstbestendige ondersteuning voor onze inwoners. Zo geven we invulling aan de Hervormingsagenda Jeugd en benutten we middelen vanuit o.a. de SPUK GALA en diverse subsidieregelingen. Deze inzet is noodzakelijk om de ondersteuning ook op de langere termijn betaalbaar en houdbaar te houden, gezien de autonome ontwikkelingen en toenemende druk op het sociaal domein.

Het versterken van de sociale basis vormt hierin een belangrijk doel: we willen dat inwoners zo veel mogelijk in hun eigen omgeving kunnen meedoen, zich gesteund voelen en passende hulp kunnen vinden wanneer dat nodig is. In 2025 is het Onderzoek naar de Sociale Basis in Borne afgerond. Dit onderzoek geeft inzicht in hoe de Sociale Basis in Borne financieel en kwalitatief duurzaam geborgd kan worden.

Binnen het Sociaal Domein worden verschillende projecten en pilots uitgevoerd. De effecten van de lopende projecten en pilots zijn beschreven in de volgende paragrafen.

Per 1 januari 2025 zijn de nieuwe inkoopcontracten in de regio Twente ingegaan. Hierbij is gewerkt met een nieuwe productstructuur en nieuwe productcodes. Hierdoor zijn de huidige cijfers over aantallen nog onder voorbehoud en blijven wij deze ontwikkeling het komende jaar monitoren.

7.1 Gezinshulpverlening

Sinds 1 januari 2025 werken er 3 gezinshulpverleners (in totaal voor 2 fte) bij de gemeente Borne. De gezinshulpverleners hebben als doel om lichte en preventieve gezinsondersteuning te bieden aan gezinnen in Borne. De gezinshulpverleners hebben vanaf de start van het project in totaal tot nu toe aan 78 gezinnen gezinsondersteuning geboden (gemiddeld 1 uur per week) en bij 36 gezinnen waakvlam contact (gemiddeld 15 minuten per week). De gezinshulpverleners werken nauw samen met het Sociaal Hus, de netwerkpartners en onze jeugdregisseurs. Zo zorgen ze voor een sluitende aanpak.

Maatschappelijk effect

De inzet van gezinshulpverleners draagt bij aan het thema "Stevige lokale teams" uit de Hervormingsagenda Jeugd. De focus ligt hierbij op zelf gezinsondersteuning en waakvlamcontact bieden aan gezinnen. De inzet draagt bij aan het voorkomen van geïndiceerde zorg of het zorgt voor mildere inzet hiervan, met name bij gezinnen met beginnende of terugkerende problematiek. De kwalitatieve meerwaarde zit vooral in de laagdrempeligheid, de continuïteit van contact, het versterken van eigen regie van gezinnen en het tijdig signaleren van risico's. De samenwerking met de jeugdregisseurs zorgt voor efficiënter werken en voorkomt dat gezinnen bij een aanbieder op de wachtlijst komen. De gezinsondersteuners worden met name ingezet bij hulpvragen rondom opvoeding, structuur in het gezin, lichte psychosociale problematiek en het voorkomen van escalatie.

Financieel effect

In 2025 hebben de gezinshulpverleners hulp geboden aan gezinnen, waar anders ambulante hulpverlening in had gemoeten en gaan komend jaar kijken wat hier de financiële besparing van is. Ze kennen het lokale veld goed en werken nauw samen met (keten)partners binnen én buiten het sociaal domein. De kosten voor hun inzet bedroegen €178.000.

Wanneer we kijken naar afzonderlijke trajecten, waren er in 2024 327 ambulante trajecten voor unieke inwoners. In 2025 waren dit er 299, een daling van 8,5%. Hierbij hebben wij uitsluitend gekeken naar de producten die anders door gezinsondersteuners zouden zijn ingezet.

Doorontwikkeling ligt vooral in het inzichtelijk maken van effecten en besparingen, evenals de afstemming met andere vormen van ondersteuning. Dit is mogelijk door betere registratie, heldere positionering ten opzichte van andere voorzieningen en verdere samenwerking met lokale teams.

Figuur 1. Trajecten gezinshulpverleners.

7.2 Verklarende analyse

Alle jeugdregisseurs zijn inmiddels getraind in het uitvoeren van de verklarende analyse. Deze training is afgerond in de loop van 2025. De verklarende analyse is nog niet volledig geïntegreerd in de dagelijkse werkwijze, maar wordt wel actief toegepast. Op dit moment analyseren de jeugdregisseurs maandelijks één casus verklarend in samenwerking met de orthopedagoog. Daarnaast passen zij de verklarende analyse toe binnen hun eigen casuïstiek, waarbij gebruik wordt gemaakt van een regionaal gebruikte online tool. De verklarende analyse is hiermee inmiddels meerdere keren toegepast.

Maatschappelijk effect

Er wordt een kwalitatieve meerwaarde ervaren, met name in het verkrijgen van meer samenhang, verdieping en onderbouwing in de analyse en besluitvorming. Het zorgt voor een helder en gezamenlijk beeld van de problematiek, wat bijdraagt aan het gezamenlijk beslissen over hulp. Daarnaast zorgt het voor vertraging, waardoor vanuit crisis minder ad-hoc ingezet wordt maar eerst verder geanalyseerd wordt. De verklarende analyse kost de regisseurs tijd, maar passend bij de complexiteit van de casuïstiek. Gemiddeld komt dit neer op circa 6 extra uren naast de reguliere intake- en onderzoeksuren.

Eind 2026 willen wij een afname van crisiszorg realiseren van gemiddeld 10%. De verklarende analyse is een instrument die daar mede aan bij kan dragen. In 2025 is ten opzichte van 2024 al een afname van 13,33% gerealiseerd. Het betreft echter lage aantallen, waardoor voorzichtigheid geboden is bij het trekken van conclusies. Het is daarom van belang dat deze daling zich in de komende jaren voortzet.

Voor het verder standaardiseren en borgen van de werkwijze is een definitieve keuze nodig voor het gebruikte instrument: voortzetting van de online tool of integratie van de verklarende analyse in het zorgsysteem Zorgned. Daarnaast is het vastleggen van verdere werkafspraken en structurele inbedding in de werkprocessen nog nodig.

7.3 Toekomstscenario Kind & Gezinsbescherming

Regionaal willen en moeten wij gezamenlijk een beweging in gang zetten die aansluit bij de bedoeling van de Hervormingsagenda Jeugd, het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming en de brede aanpak van het tegengaan van huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit vraagt om een gezinsgerichte, eenvoudige en transparante werkwijze, met blijvende aandacht voor de rechtsbescherming van kinderen en gezinnen.

In samenwerking met de regionale projectleider is een start gemaakt met het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. In het eerste halfjaar van 2026 wordt onderzocht hoe dit scenario aansluit bij de huidige werkwijze. Een belangrijke actielijn binnen de Hervormingsagenda Jeugd is de ontwikkeling van stevige lokale teams, met als doel dat jeugdigen en ouders laagdrempelig en dichtbij huis terecht kunnen voor ondersteuning. De ontwikkeling van stevige lokale teams en het Toekomstscenario kunnen niet los van elkaar worden gezien en dienen parallel te verlopen.

Binnen deze ontwikkeling richten wij ons op het beleggen van casusregie en procesregie binnen de stevige lokale teams, in relatie tot de inzet van ketenpartners. Daarbij wordt uitgewerkt wanneer en op welke wijze de expertise van ketenpartners wordt betrokken, passend bij de aard en complexiteit van de gezinsproblematiek. Ook gaan wij kijken in hoeverre wij de top-3 methodiek in ons veiligheidsplan kunnen implementeren.

Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

7.4 Jongeren perspectief fonds

Het Jongeren Perspectief Fonds (JPF) richt zich op jongeren tussen de 18 en 27 jaar (bij aanvang van het traject), die kampen met problematische schulden en problemen op meerdere leefgebieden. Binnen het JPF wordt de jongere intensief begeleidt, al moet de jongere in de basis in staat zijn om aan zijn/haar eigen perspectief te werken (dat kan op meerdere manieren – waarbij er bij de trajectbegeleiding grote mate van vrijheid bestaat om te bepalen waarmee de jongere het beste geholpen is). De aanpak richt zich met name op de begeleiding van jongeren voor wie de reguliere schuldhulpverlening niet of onvoldoende passend is. Kern van de aanpak (3 pijlers):

1. **Intensieve begeleiding**
Jongerencoaches (in Borne) begeleiden jongeren bij schuldsanering én toekomstperspectief (opleiding, werk, ondersteuning).
2. **Saneren van schulden**
In plaats van aflossing via inkomen, koopt het JPF de schulden in één keer af. Jongeren ‘betalen terug’ via een maatschappelijke tegenprestatie.
3. **Maatschappelijke tegenprestatie**
De jongere levert een bijdrage aan de samenleving als onderdeel van het herstel- en begeleidingstraject.

Visie Borne en de Hervormingsagenda Jeugd

De werkwijze van JPF sluit aan bij het in de kracht zetten van iedere jongere. Daarnaast sluit het aan bij de uitgangspunten van de hervormingsagenda, te weten **“Domein overstijgend werken”**.

Drie jaar geleden zijn wij in Borne gestart met de pilot de “Doorbraakmethode”. Deze methode heeft als doel het zorg dragen voor een “out of the box” oplossing wanneer wetgeving daar niet in voorziet. Door gebruik te maken van het JPF worden de jongerencoaches en de doorbraakmethode aan elkaar gekoppeld.

Financieel effect

Een gemiddeld traject voor een jongere kost € 1080. Het doorbraak budget omvat een totaal van € 50.000 aan middelen. De uren die jongerencoaches besteden aan JPF worden het eerste jaar bekostigt uit het Leefkrachtbudget van Menzis. Tot en met 2028 is JPF geborgd vanuit de hervormingsagenda Jeugd. De JPF-methodiek wordt in Twents verband gemonitord en Borne gaat ook deelnemen aan de benchmark. Op dit moment lopen er 4 trajecten, dat is een verdubbeling ten opzichte van vorig jaar.

7.5 Sociaal Hus

Het Sociaal Hus vormt sinds 2022 de integrale toegang in Borne voor inwoners met een ondersteuningsvraag. Het Sociaal Hus is inmiddels structureel geborgd in onze werkwijze. Hier krijgen inwoners snel en efficiënt hulp, ongeacht of de vraag voor de gemeente of een partnerorganisatie is. Er zijn drie Sociaal Hus consulenten werkzaam in de fysieke, digitale en telefonische toegang. Inmiddels bestaat het Sociaal Hus ruim vier jaar en blijft het zich ontwikkelen en groeien binnen de gemeente. Het Sociaal Hus werkt nauw samen met netwerkpartners om signalen vroegtijdig op te vangen en problemen te voorkomen. Met een sterke focus op preventie en het versterken van de sociale basis, draagt het bij aan de zelfredzaamheid en positieve gezondheid van inwoners, zodat zij actief kunnen blijven deelnemen aan de samenleving.

Het Sociaal Hus zorgt ervoor dat inwoners sneller de juiste hulp krijgen, waardoor problemen tijdig worden opgelost of erger wordt voorkomen. Dit leidt tot een betere mentale en fysieke gezondheid en efficiëntere hulpverlening. De versterking van de sociale basis bevordert onderlinge betrokkenheid, vermindert eenzaamheid en vergroot de weerbaarheid van inwoners. Zo draagt het Sociaal Hus bij aan een inclusieve en veerkrachtige gemeenschap waarin iedereen de ondersteuning krijgt die nodig is om volwaardig mee te doen.

Uit het onderzoek naar de Sociale Basis (HHM, 2026) blijkt dat een laagdrempelige toegang essentieel is voor een sterke sociale basis. Daarnaast laten de gezondheidsmonitors van de GGD (vierjaarlijks) een toename van mentale problematiek zien. In het rapport Evaluatie Sociaal Hus 2022–2024 wordt benadrukt dat de (door)ontwikkeling van het Sociaal Hus een dynamisch proces is dat tijd en aandacht vraagt. In de huidige situatie ligt de nadruk vooral op het faciliteren van inlooppmomenten en de bijbehorende uitwerking. Een meer outreachende werkwijze vanuit het Sociaal Hus biedt kansen om de zichtbaarheid en toegankelijkheid verder te vergroten. Door actiever aanwezig te zijn op vindplaatsen in Borne en meer verbinding te zoeken met inwoners en maatschappelijke partners in de wijk, kan het bereik en de impact van het Sociaal Hus worden versterkt. Concrete voorbeelden zijn netwerkbijeenkomsten met maatschappelijke partners en burgerinitiatieven, maar ook aanwezigheid bij lokale activiteiten zoals de scootmobieldag, de koffiemiddag voor ouderen in de wijk Stroom-Esch en de wijkbijeenkomst Wensink-Zuid. Daarnaast kan de website van het Sociaal Hus verder worden ontwikkeld, bijvoorbeeld door community vorming met inwoners, PR-activiteiten, informatievoorziening over het sociaal domein en het uitlichten van thema's, zoals de "Maand van de Ontmoeting".

Welzijn op Recept

Inwoners die met psychosociale klachten naar de huisarts komen worden via de Praktijkondersteuner Welzijn naar passend aanbod of ondersteuning verwezen en/of direct geholpen. Twee Sociaal Hus consulenten werken in totaal 16 uur per week als Praktijkondersteuner Welzijn bij drie huisartsenpraktijken, Het Dijkhuis/Bornsche Esch, 'Fleminghof' en 'de Poort van Borne'.

Resultaten

- In 2025 zijn er 754 inwoners geholpen in het Sociaal Hus (597 inwoners in 2024).
- In 2025 zijn er 166 inwoners via Welzijn op Recept ondersteund (94 in 2024).
- Meest voorkomende hulpvragen:
 - **Eenzaamheid** bij Welzijn op Recept
 - **Financiële ondersteuning** bij Sociaal Hus

7.6 Project Dichtbij betekenisvol ontmoeten (subsidie ZonMw)

Het project Dichtbij betekenisvol ontmoeten richt zich op thuiswonende mensen met beginnende dementie en hun mantelzorgers in Borne. Het doel is het versterken van bestaande dagactiviteiten en het creëren van laagdrempelige ontmoetingsplekken dichtbij huis. Het project liep van 24 juni 2024 tot 24 september 2025 en is mogelijk gemaakt door een subsidie van ZonMw. Een deel van de geplande trainingen (Sociale Benadering Dementie en 'Omgaan met dementie') starten begin 2026. De ontwikkeling van de gecombineerde dagvoorziening loopt door in 2026, net als de stuurgroep.

Er zijn ontmoetingsgroepen opgezet of doorontwikkeld, waaronder het Odensehuis, en groepen in het Dijkhuis en de Blokhut. Ook is gewerkt aan de voorbereiding van een gecombineerde dagvoorziening (met en zonder indicatie) en aan deskundigheidsbevordering via de Sociale Benadering Dementie.

Het project heeft als doel de levenskwaliteit van mensen met beginnende dementie en hun netwerk te verbeteren door:

- het versterken en uitbreiden van betekenisvolle ontmoetingsmogelijkheden;
- het bevorderen van sociale participatie en zelfredzaamheid;
- het ontlasten van mantelzorgers;
- het vergroten van bewustwording en acceptatie van dementie in de gemeenschap.

Dit sluit aan bij de gemeentelijke kaderstelling 2025-2029 waarin wordt ingezet op een sterke sociale basis, preventie, langer zelfstandig thuis wonen en het verbinden van wonen, welzijn en zorg.

Maatschappelijk effect

Inhoudelijk heeft het project geleid tot meer en beter toegankelijke ontmoetingsplekken voor mensen met dementie. Het Odensehuis draait wekelijks met gemiddeld negen deelnemers. Ook in het Dijkhuis en de Blokhut zijn structurele ontmoetingsgroepen actief waarin deelnemers zelf mede de regie voeren.

Daarnaast is de bewustwording rondom dementie toegenomen bij vrijwilligers en inwoners. Het project heeft bijgedragen aan een cultuurverandering: van “zorgen voor” naar “samen doen”, waarbij eigenaarschap en zelfredzaamheid centraal staan.

Financieel effect

Door in te zetten op preventie en ontmoeting kunnen mensen langer zelfstandig thuis blijven wonen en wordt zwaardere zorg uitgesteld. Dit vermindert zorgkosten en voorkomt overbelasting van mantelzorgers. De samenwerking tussen wonen, welzijn en zorg zorgt daarnaast voor efficiëntere inzet van middelen.

Het totale, door ZonMw goedgekeurde budget bedroeg € 124.885.

De middelen zijn ingezet voor de kwartiermaker, ontmoetingsgroepen, voorbereiding van de dagvoorziening, trainingen en communicatie.

7.7 Actualisering lokale aanpak voor mensen met onbegrepen gedrag

We actualiseren het plan van aanpak voor mensen met onbegrepen gedrag. Ondanks de inzet van de afgelopen jaren, zoals de wijk-GGD 'er en samenwerking met zorg- en veiligheidspartners, is het aantal meldingen over onbegrepen gedrag niet afgenomen. Enerzijds omdat er meer bekendheid is en anderzijds geven partners aan dat de problematiek steeds zwaarder en complexer wordt, vaak in combinatie met mentale klachten, schulden, eenzaamheid of gezinsproblemen. De corona-epidemie heeft grote impact gehad op de mentale gezondheid van mensen.

Uit de gezondheidsmonitor van de GGD Twente blijkt dat in 2024 18% van de inwoners aangeeft (heel) veel stress te hebben ervaren in de afgelopen 4 weken. Meer dan de helft van de inwoners loopt een matig of hoog risico op angststoornissen of depressies. Daarnaast heeft 9% in de laatste 12 maanden weleens (van een enkele keer tot heel vaak) er serieus over nagedacht om een eind te maken aan het leven.

In 2025 zijn wij gestart met de uitvoering van het project rondom onbegrepen gedrag, dat doorloopt tot en met eind 2026. In 2025 zijn wij begonnen met het ophalen en analyseren van relevante data om inzicht te krijgen in de huidige situatie en knelpunten. Daarnaast hebben wij verschillende stakeholders geïnterviewd om behoeften, ervaringen en verbetermogelijkheden in kaart te brengen. Ook zijn interne collega's gesproken om hun perspectief en expertise mee te nemen in de verdere uitwerking van het plan.

De opbrengsten uit deze gesprekken en analyses vormen de basis voor het vervolg van het project in 2026.

Maatschappelijk effect

Het plan van aanpak biedt handvaten om signalen eerder te herkennen en daarmee inwoners sneller passende ondersteuning te bieden zodat escalatie, crisissituaties en inzet van zware zorg of politie kan worden voorkomen. Ondersteuning wordt sneller beschikbaar en wordt beter op elkaar afgestemd. Hiervoor onderzoeken wij wat inwoners, professionals en partners in zorg en veiligheid nodig hebben en waar de huidige aanpak verbeterd kan worden.

Op langere termijn draagt deze aanpak bij aan betere mentale gezondheid, meer maatschappelijke participatie en een sterkere sociale basis binnen onze gemeente.

Financieel effect

Wij hebben vanuit ZonMW een subsidie ontvangen voor een bedrag van €198,999,-. Wij hebben een projectleider aangesteld om het plan voor onbegrepen gedrag te evalueren en een nieuw plan te schrijven op basis van de huidige behoefte. Wij verwachten dat dit project bijdraagt aan kostenbesparing in de zorg op de langere termijn, door inzet op preventie en samenwerking.

7.8 SPUK GALA en IZA

De gemeente Borne maakt gebruik van de brede SPUK-regeling (Specifieke Uitkering) GALA (Gezond en Actief Leven akkoord) om op lokaal niveau de gezondheid van inwoners te verbeteren en gezondheidsverschillen te verkleinen. Het gaat om het stimuleren van een gezonde leefstijl, preventie en vroegsignalering en het verkleinen van gezondheidsverschillen. GALA sluit aan bij het IZA (Integraal Zorg Akkoord). Het Integraal Zorgakkoord (IZA) richt zich op toekomstbestendige zorg via betere samenwerking tussen gemeenten en eerstelijnszorg. In Twente is dit georganiseerd via *Twentse Koers*.

Gezond en Actief Leven Akkoord

In februari 2023 zijn in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) gezamenlijk afspraken gemaakt om slim samen te werken aan gezondheid, preventie en een sterke sociale basis. Deze afspraken zijn gemaakt om - uiteindelijk - te komen tot een landelijk dekkend aanbod van vijf ketenaanpakken: Kansrijke start, Valpreventie, Kind naar Gezond Gewicht (KnGG) en Volwassene naar Gezond gewicht (VnGG) en Welzijn op recept.

Overzicht gemaakt met behulp van AI

Planning en Financiën

- De projecten lopen van 2024 tot en met 2026, met momenten van evaluatie en bijsturing
- Vanuit SPUK-GALA is voor Borne € 1,3 miljoen beschikbaar gesteld voor deze periode
- IZA levert inzet in de vorm van menskracht
- Verwacht wordt dat de projecten bijdragen aan kostenbesparing in de zorg op de langere termijn, door inzet op preventie en samenwerking

7.9 Valpreventie (SPUK GALA)

Valpreventie wordt sinds 2023 ingezet voor het verkleinen van het risico op valincidenten en de gevolgen daarvan bij thuiswonende ouderen van 65 jaar en ouder. De ketenaanpak valpreventie draagt hieraan bij door ouderen met een verhoogd valrisico op te sporen, te screenen en te verwijzen naar bewezen effectieve valpreventieve interventies. Binnen de ketenaanpak zijn verschillende ketenpartners actief betrokken, zoals de fysiotherapeut, apotheek, huisarts, buurtsportcoaches en de gemeente.

Maatschappelijk effect

Het behouden van een vitaal en actief leven wordt breed uitgedragen naar inwoners, zowel op landelijk, regionaal als lokaal niveau. Dit maakt ook dat inwoners steeds meer bewust zijn van het belang van een vitaal en actief leven en dat zij hiermee zelf invloed kunnen uitoefenen op het langer zelfstandig kunnen blijven wonen en meedoen in de samenleving. Valpreventie is een klein onderdeel van dit geheel, maar draagt bij aan overkoepelende doelen. Van 2023 tot 2025 hebben 121 senioren deelgenomen aan een valpreventieve interventie in de leeftijdscategorie tussen 65 en 85 jaar.

Financieel effect

Bewustwording en training van inwoners om zo minder valgevaarlijk te worden ziet vooral op effecten die primair zichtbaar zijn voor de individuele inwoner zelf. Zo zal het valrisico afnemen, waardoor de inwoner langer zelfstandig kan blijven en mogelijk ook makkelijker deel kan nemen aan het sociaal verkeer. Daarnaast is het risico op gezondheidsproblemen vele malen minder groot bij een goede gezondheid en vitaliteit en kunnen gevolgen van een val vaak als gevolg hebben dat inwoners blijvend beperkingen ervaren en afhankelijk zijn van zorg en ondersteuning. Secundair zal het effect daarmee vooral te zien zijn bij huisarts, wijkverpleging en ziekenhuizen die op langere termijn mogelijk een daling gaan zien van valincidenten en / of ernstig letsel als gevolg van een valincident. Pas daarna zullen deze effecten merkbaar zijn bij de gemeente, dit zal als gevolg hebben dat er minder inwoners zullen zijn die een beroep doen op maatschappelijke ondersteuning als gevolg van beperkingen die zij ervaren. Genoemd moet worden dat dit effect zal worden gedempt door gelijktijdige toename van de vergrijzing. Om effecten beter zichtbaar en meetbaar te kunnen maken zal valpreventie structureel en op veel grotere schaal beschikbaar moeten zijn voor de doelgroep.

Planning

Dit project wordt uitgevoerd met middelen uit GALA. Na 2026 stopt dit. Genoemd is dat er structurele gelden vrij zullen komen voor de ketenaanpak valpreventie in AZWA. Wat de omvang van deze structurele gelden gaat zijn voor gemeente Borne en op welke manier de gemeente beschikking krijgt over deze structurele gelden is op dit moment nog niet bekend. Vanwege het feit dat er landelijk structurele middelen voor worden vrijgemaakt en de ketenaanpakken een verplichting zijn voor gemeenten zal het streven zijn om na 2026 de ketenaanpak in stand te houden. Daarnaast zal worden gekeken of er voldoende mensen en middelen beschikbaar zijn om de impact van het project te vergroten door meer interventies aan te kunnen bieden. Hiermee worden de maatschappelijke effecten ook groter en mogelijk beter inzichtelijk te maken.

Begroting valpreventie 2026

In 2026 zijn de kosten voor valpreventie vanuit GALA €52.212. Hiervoor worden momenteel 8 interventies per jaar ingezet (4 x in Balans, 4 x Vallen Verleden Tijd). In totaal is daarmee ruimte voor 88 inwoners om een valpreventieve interventie te volgen.

7.10 Kansrijke Start

Beschrijving van het project

De aanpak Kansrijke Start helpt (aanstaande) ouders in kwetsbare situaties te ondersteunen en faciliteren waar mogelijk, door een betere samenwerking te creëren tussen het medisch, sociaal domein en informele netwerk. Uit deze samenwerking zijn drie thema's gekozen waarop we in Borne de focus leggen: fysieke gezondheid, mentale gezondheid en taal. Per thema is een werkgroep gevormd die op dat gebied voor specifieke verbeteringen zorgt.

Doel

Het doel van Kansrijke Start is dat meer kinderen een zo goed mogelijke start van hun leven hebben in de eerste 1000 dagen. Om dat te realiseren, streven we een stevige ketensamenwerking na die (aanstaande) ouders en hun kinderen waar nodig ondersteunt voor, tijdens en na de zwangerschap.

Maatschappelijk effect

In 2025 zijn verschillende doelen bereikt. De belangrijkste zijn:

- Het Ouder-kindcafé vindt nu wekelijks plaats. Tijdens deze activiteit komen ouders en hun kinderen samen en delen ze ervaringen. Dit draagt bij aan minder eenzaamheid onder ouders en signalering van kwetsbaarheden door professionals. Doorverwijzing naar de juiste ondersteuning kan daardoor eerder. Het gemaakte overzicht van het aanbod op het gebied van (mentale) gezondheid helpt daarbij.
- Nu Niet Zwanger (NNZ) is verankerd in de werkwijze van professionals bij Wijkkracht en de afdeling jeugd van de gemeente. Daardoor worden inwoners in kwetsbare posities beter ondersteund bij het maken van een bewuste keuze rondom hun kindervens.
- Er is geïnvesteerd in de deskundigheidsbevordering van betrokken professionals. De orthopedagoog, een jeugdregisseur en een gezinsondersteuner zijn opgeleid tot Infant Family Associate (onderdeel van Infant Mental Health werkwijze). Hierdoor kunnen zij vroegtijdig signalen rondom de sociaal-emotionele ontwikkeling van jonge kinderen herkennen en zijn ze beter toegerust om de ouder-kindrelatie te versterken. Daarnaast dragen zij de visie van IMH uit binnen de coalitie.

Financieel effect

Er is nog geen inzicht in de financiële opbrengsten van Kansrijke Start. Het is echter bekend dat investeringen in de eerste 1000 dagen van een kind zich op latere leeftijd terugbetalen.

Planning

N.v.t.

Kosten

In 2025 is in totaal €22.208,72 uitgegeven aan Kansrijke Start. Hiervan is €20054,31 afkomstig uit de SPUK-GALA. De middelen zijn besteed aan de activiteiten zoals de Ouder-kindcafé en de netwerkbijeenkomst. Ook personele inzet, zoals de coördinator van de interventie Nu Niet Zwanger, valt binnen de kosten.

7.11 Samen indiceren

Binnen het project samen indiceren werken Wmo consulenten van de gemeente samen met casemanagers dementie van Carintreggeland en Trivium Meulenbelt Zorg aan een werkwijze waarin casemanagers vanuit hun betrokkenheid bij onze inwoners een onderzoeksverslag aanbieden aan de gemeente. Met dit onderzoeksverslag kan de Wmo consulent een indicatie stellen voor passende ondersteuning voor de inwoner. De werkwijze leidt tot minder wachttijd voor de inwoner en diens mantelzorgers alvorens passende ondersteuning kan worden ingezet, er hoeft immers niet gewacht te worden op een huisbezoek van een consulent. Daarnaast wordt minder druk ervaren, omdat een reeds betrokken hulpverlener, die de inwoner vaak al goed kent, zijn of haar situatie omschrijft en aanbiedt aan de gemeente. Deze werkwijze heeft daarmee ook een positieve invloed op de inzet van de casemanager en wijkverpleging, de inwoner hoeft immers niet lang te wachten alvorens passende ondersteuning wordt ingezet. Dit leidt tot minder belasting van de zorg en mantelzorg. Tot slot heeft dit ook een positief effect op de uitvoering van de Wmo, door te vertrouwen op de kennis en kunde van de casemanagers dementie, die met de werkwijze een verslag aanbieden wat past binnen de wettelijke kaders, besparen de consulenten ook tijd. Ook hier profiteert de gemeente van, met de toename van ondersteuningsvragen van inwoners vanwege toenemende vergrijzing en afnemende arbeidscapaciteit.

We passen deze werkwijze momenteel toe bij de maatwerkvoorzieningen begeleiding en dagbesteding. Er zijn voorbeelden in de regio dat er ook met andere maatwerkvoorzieningen gebruik gemaakt wordt van deze werkwijze. Tijdens periodieke evaluatie momenten wordt gekeken waar de behoeften liggen en of het mogelijk is om deze werkwijze ook toe te passen op andere maatwerkvoorzieningen, hierbij kan gedacht worden aan logeerszorg of hulpmiddelen.

Maatschappelijk effect

Inwoners worden niet belast met een vaak 'spannend' bezoek van de gemeente. Daarnaast is het door inzet van deze werkwijze niet nodig dat de inwoner zijn verhaal meermaals moet doen, zowel bij de betrokken zorg, als bij de gemeente. Daarnaast kan door deze werkwijze sneller de juiste ondersteuning worden ingezet. Bij 88% van de inwoners die deel hebben genomen aan samen indiceren is de doorlooptijd verlaagd van acht naar twee weken. Dit betekent ook dat mantelzorgers en professionele zorg sneller ontlast worden als de situatie van een inwoner plotseling achteruit gaat.

Financieel effect

Het financiële effect is niet geheel in kaart te brengen. De gemeente behaalt winst doordat de consulenten in het geval van samen indiceren, minder uren kwijt zijn aan het stellen van een indicatie. Doordat de ondersteuning sneller kan worden ingezet, ontstaat er minder druk op mantelzorgers, waardoor zij het langer kunnen volhouden. Daarnaast ontlast snelle adequate inzet van de juiste ondersteuning de zorg, hierdoor kunnen ook de casemanagers dementie en wijkverpleging efficiënter omgaan met hun tijd. De kans op snelle escalatie van de situatie van de inwoner wordt verkleind, waardoor mogelijk hogere kosten door meer inzet van maatschappelijke ondersteuning en zorg kunnen worden tegengegaan.

Planning

Deze werkwijze wordt vanaf 2026 opgenomen binnen de reguliere werkzaamheden. Er zijn duidelijke werkafspraken gemaakt en vastgelegd in werkprocessen. Door betrokkenheid van de Twentse Koers is ook Menzis aangehaakt op het onderwerp en keuren zij inzet van de casemanagers dementie ten behoeve van het vullen van een onderzoeksplan goed. Het uitvoeren van deze werkwijze gaat niet gepaard met extra kosten.

7.12 Bestaanszekerheid

Gemeente Borne werkt aan het versterken van bestaanszekerheid via een meerjarige, integrale aanpak gericht op het voorkomen en terugdringen van armoede. Het Sociaal Hus is hierin de centrale plek voor ondersteuning, waaronder het ‘hulp bij rondkomen gesprek’.

In 2024 is het uitvoeringsplan bestaanszekerheid 2024-2026 vastgesteld, met concrete maatregelen gericht op inwoners met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. De kern van het vernieuwde minimabeleid is laagdrempeligheid, transparantie en toegankelijkheid.

Maatschappelijk effect

De definitie van bestaanszekerheid luidt als volgt:

“ Bestaanszekerheid is niet alleen de zekerheid van voldoende en voorspelbaar inkomen. Ook zekerheid om betaalbaar te wonen, toegang tot betaalbare zorg en de mogelijkheid om een financiële buffer op te bouwen voor onverwachte uitgaven zijn noodzakelijke voorwaarden om de rust en ruimte te vinden die nodig is om je als mens te ontwikkelen en mee te doen in de samenleving. “

Als iemand geen bestaanszekerheid heeft, spreken we van bestaansonzekerheid. Onderzoek laat zien dat dit grote gevolgen heeft, voor mensen zelf en voor de samenleving. Voor de samenleving betekent dit bijvoorbeeld hogere zorgkosten, minder gebruik van talenten, minder samenhang tussen mensen en minder vertrouwen in de overheid en andere instellingen. Mensen met bestaansonzekerheid ervaren vaak veel stress. Die stress kan grote gevolgen hebben, vooral als het langdurig is (toxische stress). Door bestaansonzekerheid te verminderen en te werken aan meer bestaanszekerheid, krijgen mensen weer grip op hun leven. Daardoor neemt hun stress af.

Bereikte resultaten 2025

Binnen het sociaal domein zijn meerdere maatregelen genomen om inwoners beter te ondersteunen. Zo is het beleid voor energiearmoede aangepast: inwoners kunnen nu duurzaam witgoed gratis krijgen in plaats van via een lening. De samenwerking met Duurzame Initiatieven Borne (DiBo) is met een jaar verlengd. Het project Borne Werkt is opnieuw gestart en voor minimaal drie jaar ondergebracht bij het Sociaal Werkbedrijf Midden Twente (SWB). Ook wordt gebruikgemaakt van het Jongeren Perspectief Fonds (JPF) om jongeren met schulden te helpen.

Deze maatregelen moeten ervoor zorgen dat inwoners minder financiële stress ervaren, beter mee kunnen doen en meer grip krijgen op hun toekomst.

Het aantal verstrekkingen van de minimaregelingen is met ruim 100 gestegen doordat meer inwoners gebruik maken van de verschillende regelingen. De extra kosten die hiermee gemoeid waren was 30k.